

TALEP, TALEP FONKSİYONU VE TALEP EĞRİSİ

Doç.Dr.Gülbiye Y. YAŞAR

TALEP

- ◉ Satın Alma Gücü İle Desteklenen İstek.
  - > $Talep \neq İstek$
  - > $İstek + Satın Alma Gücü = Talep$
- ◉ Bireysel Talep Fonksiyonu
  - > Bireyin Belirli Bir Dönemde Satın Almak İsteddiği Ve Satın Alma Gücüne Sahip Olduğu Mal Miktarını Etkileyen Çok Sayıda Unsurlardır.

Talebi Etkileyen Unsurlar

- Fiyat
- Tüketicinin Parasal Geliri
- Diğer Malların Fiyatları
  - > İkame Malların Fiyatları
  - > Tamamlayıcı Malların Fiyatları
- Tüketicinin Zevk ve Tercihleri
- Tüketicinin Gelecekteki Fiyat Düzeyine İlişkin Bekleyişleri
- Tüketicinin Gelecekteki Gelir Düzeyine İlişkin Bekleyişleri

1-Fiyat (Price)

- Bir Malın Bir Birimini Elde Etmek İçin Ödenmesi Gereken Para Miktarı
- Ceteris Paribus (Diğer Şeyler Sabit İken);
  - > Fiyat $\uparrow$ $\leftrightarrow$ $\downarrow$ Talep
  - > Fiyat $\downarrow$ $\leftrightarrow$ $\uparrow$ Talep
- Tüketicinin Talep ettiği X malı Miktarı, CP, X Malının Fiyatı İle Ters Yönlü Olarak Değişir.
  - > $q_{dx} = f(P_x)$; ($P_x \uparrow \rightarrow \downarrow q_{dx}$) veya Tam Tersisi.

2-Tüketicinin Parasal Geliri (Money Income)

- Tüketicinin Belirli Bir Dönemde(Hafta-Ay) Elde Ettiği Gelir
- Ceteris Paribus(Diğer Şeyler Sabit İken);
  - > Parasal Gelir $\uparrow \leftrightarrow \uparrow$ Tüketicinin Satın Almak İsteddiği Mal Miktarı veya
(Üstün/Normal Mallar)
  - > Parasal Gelir $\uparrow \leftrightarrow \downarrow$ Tüketicinin Satın Almak İsteddiği Mal Miktarı
(Düşük Mallar)
  - > $q_{dx} = f(P_x, m)$; $(m \uparrow \rightarrow \uparrow q_{dx})$ veya $(m \uparrow \rightarrow \downarrow q_{dx})$

3-Diğer Malların Fiyatları

- ◉ İkame Malların Fiyatları;
- ◉ Ceteris Paribus (Diğer Şeyler Sabit İken);
  - > İkame Malların Fiyatları (P_s) $\downarrow \rightarrow \downarrow$ Tüketicinin Satın Almak İsteddiği X malı Miktarı (veya Ters)
  - > $q_{dx} = f(P_x, m, P_s)$; ($P_s \uparrow \rightarrow \uparrow q_{dx}$)
- ◉ Tüketicinin Talep ettiği X Malı Miktarı, CP, İkame Malların Fiyatları İle Aynı Yönlü Olarak Değişir.

3-Diğer Malların Fiyatları

- ◉ Tamamlayıcı Malların Fiyatları;
- ◉ Ceteris Paribus (Diğer Şeyler Sabit İken);
  - > Tamamlayıcı Malların Fiyatları (P_c) $\downarrow \rightarrow \uparrow$
Tüketicinin Satın Almak İsteddiği X malı Miktarı
  - > $q_{dx} = f(P_x, m, P_s, P_c)$; ($P_c \uparrow \rightarrow \downarrow q_{dx}$)
- ◉ Tüketicinin Talep ettiği X Malı Miktarı, CP, Tamamlayıcı Malların Fiyatları İle Ters Yönlü Olarak Değişir.

4-Tüketicinin Zevk ve Tercihleri

- Tüketicinin Zevk ve Tercihleri T;
- Ceteris Paribus (Diğer Şeyler Sabit İken);
  - > $T \uparrow \rightarrow \uparrow$ Tüketicinin Satın Almak İsteddiği X malı Miktarı veya Tam Tersi.
  - > $q_{dx} = f(P_x, m, P_s, P_c, T)$; $(T \uparrow \rightarrow \uparrow q_{dx})$
- Tüketicinin Satın Almak İsteddiği X Malı Miktarı, CP, Tüketicinin Zevk Ve Tercihleri İle Aynı Yönlü Değişir.

5-Tüketicinin Gelecekteki Fiyat Düzeyine İlişkin Bekleyişleri

- Tüketicinin Gelecekteki Fiyat Düzeyine İlişkin Bekleyişleri P_{XE} ;
- Ceteris Paribus (Diğer Şeyler Sabit İken);
  - > $P_{XE} \uparrow \rightarrow \uparrow$ Tüketicinin Satın Almak İsteddiği X malı Miktarı veya Tam Tersi.
  - > $q_{dx} = f(P_x, m, P_s, P_c, T P_{XE})$; $(P_{XE} \uparrow \rightarrow \uparrow q_{dx})$
- Tüketicinin Satın Almak İsteddiği X Malı Miktarı, CP, Tüketicinin Gelecekteki Fiyat Düzeyine İlişkin Bekleyişleri İle Aynı Yönlü Değişir.

6-Tüketicinin Gelecekteki Gelir Düzeyine İlişkin Bekleyişleri

- Tüketicinin Gelecekteki Gelir Düzeyine İlişkin Bekleyişleri m_E ;
- Ceteris Paribus (Diğer Şeyler Sabit İken);
  - > $m_{XE} \uparrow \rightarrow \uparrow$ Tüketicinin Satın Almak İsteddiği X malı Miktarı.
  - > $q_{dx} = f(P_x, m, P_s, P_c, T, P_{XE}, m_E)$; ($m_E \uparrow \rightarrow \uparrow q_{dx}$)
- Tüketicinin Satın Almak İsteddiği X Malı Miktarı, CP, Tüketicinin Gelecekteki Gelir Düzeyine İlişkin Bekleyişleri İle Aynı Yönlü Değişir.

Bireysel Talep Eğrisi

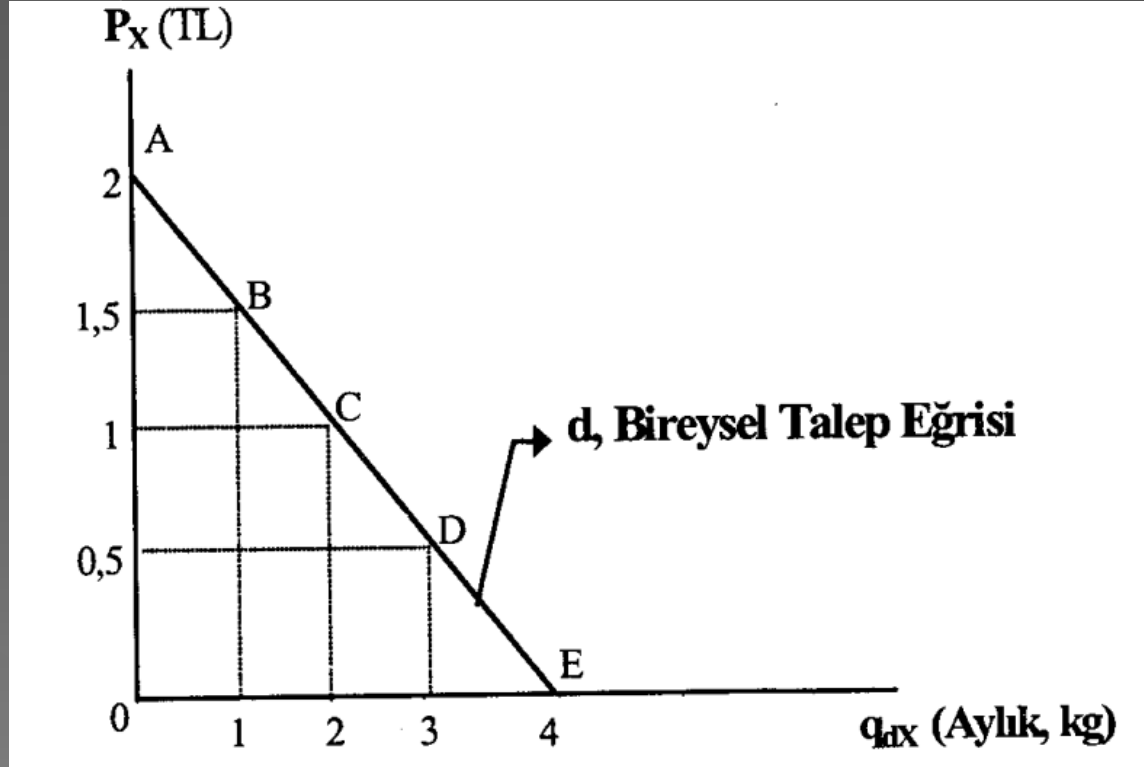
- Bireysel talep fonksiyonu;
- Ceteris Paribus (Diğer Şeyler Sabit İken);
  - > Tüketicinin Talep Ettiği Mal Miktarı $\uparrow \rightarrow \downarrow$ Fiyat
  - > $q_{dx} = f(P_x, m, P_s, P_c, T, P_{XE}, m_E)$
- Ceteris Paribus $q_{dx} = f(P_x)$
- Tüketicinin Belirli Bir Dönemde Talep Ettiği Mal Miktarının, CP, Malın Fiyatı İle Ters Yönlü Değiştiğini Gösterir.

Bireysel Talep Şedülü

	Malın Fiyatı (P_x)	Talep Edilen Mal Miktarı (q_{dx} , Aylık-kg)
A	2.00 TL	0
B	1.50 TL	1
C	1.00 TL	2
D	0.50 TL	3
E	0	4

Tüketicinin Belirli Bir Dönemde Talep Ettiği Mal Miktarı ile Malın Fiyatı Arasındaki Ters Yönlü İlişki.

Bireysel Talep Eğrisi

q_{dx} : Yatay Eksen Talep Edilen Mal Miktarı
 P_x : Dikey Eksen Malın Fiyatı (Ters Yönlü İlişki)

Talep Kanunu (Law of Demand)

- Bir Malın Fiyatındaki Değişme İle O Maldan Talep Edilen Miktar Arasındaki Ters Yönlü İlişkidir.
  - > Gerçek Hayatta Rastlanılan Durumdur.
- X Malının Ve Diğer Malların Fiyatları Arasındaki Oran;
  - > P_x/P_0 = Nispi Fiyat
- Ceteris Paribus (Diğer Şeyler Sabit İken);
  - > Nispi Fiyat Artınca Talep Azalır. (Ters Yönlü)
  - > $P_x/P_0 \uparrow \rightarrow \downarrow q_{dx}$

Talep Kanunu (Law of Demand)

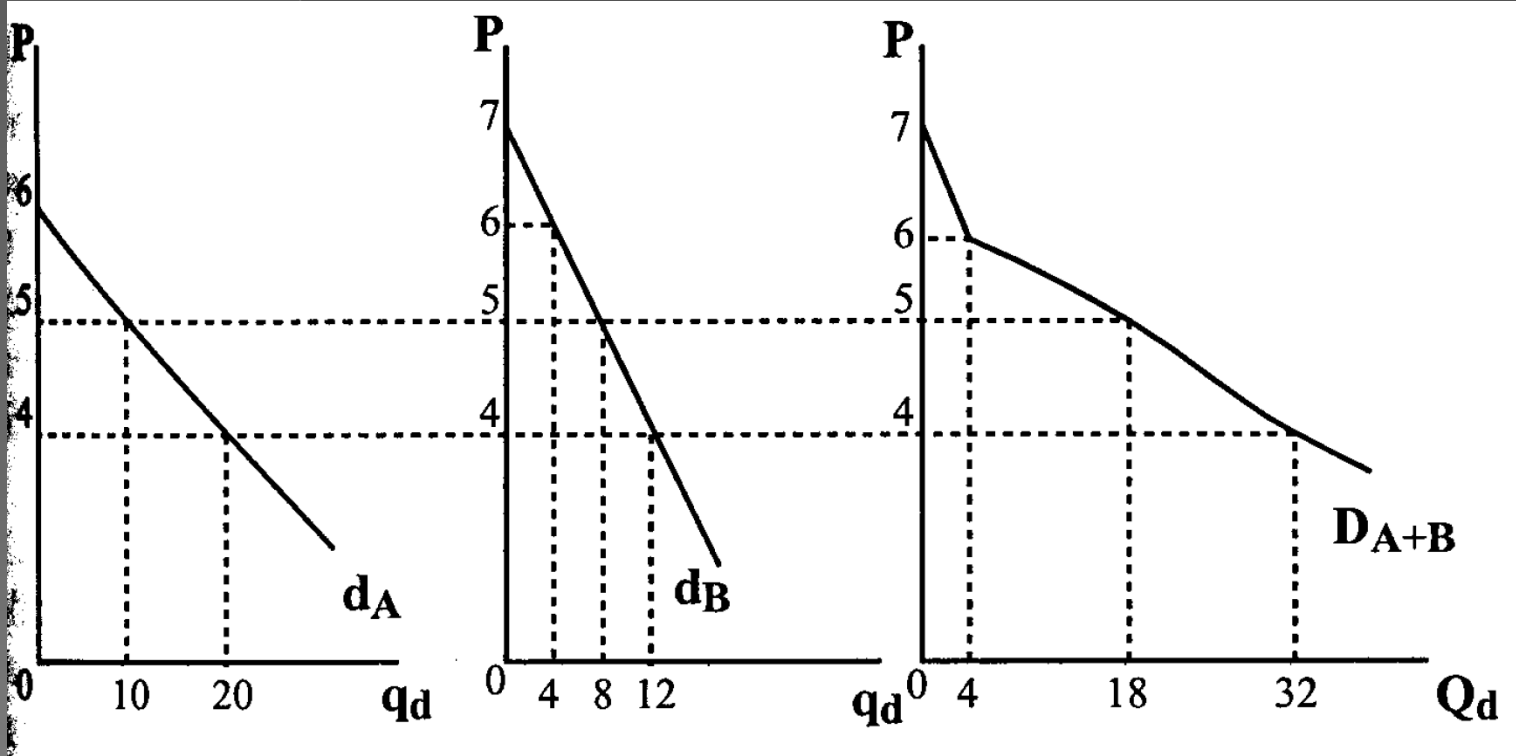
- Malın mutlak fiyatının $\uparrow\downarrow$ içermez.
- X Malının Ve Diğer Malların Fiyatları Arasındaki Oran;
  - > $P_x/P_0 = \text{Nispi Fiyat} = \text{Fırsat Maliyeti}$
- Fırsat Maliyeti $\uparrow \leftrightarrow \downarrow$ Talep Edilen Miktar (TY)
- Talep –Talep Rezervasyon Fiyatı;
  - > Tüketicinin İlave Birim Mal Satın Alabilmek İçin Ödemeye Razi Olduğu Max. Fiyat

Piyasa Talep Eğrisi

- Piyasa Talebi(Market Demand);
  - > Tüketicilerin Belirli Bir Dönemde Satın Almak İstedikleri Ve Satın Alma Gücüne Sahip Oldukları Mal Miktarı,
- Piyasa Talep Eğrisi (M.D. Curve);
  - > Bir Malın Piyasa Talebini O Malın Fiyatı İle İlişkilendiren Eğri,
  - > Bireysel Talep Eğrilerinin Yatay Olarak Toplanmasıyla Elde Edilir.

Piyasa Talep Eğrisinin Türetilişi

Bireysel Talep eğrilerinin yatay olarak toplanmasıyla elde edilir.

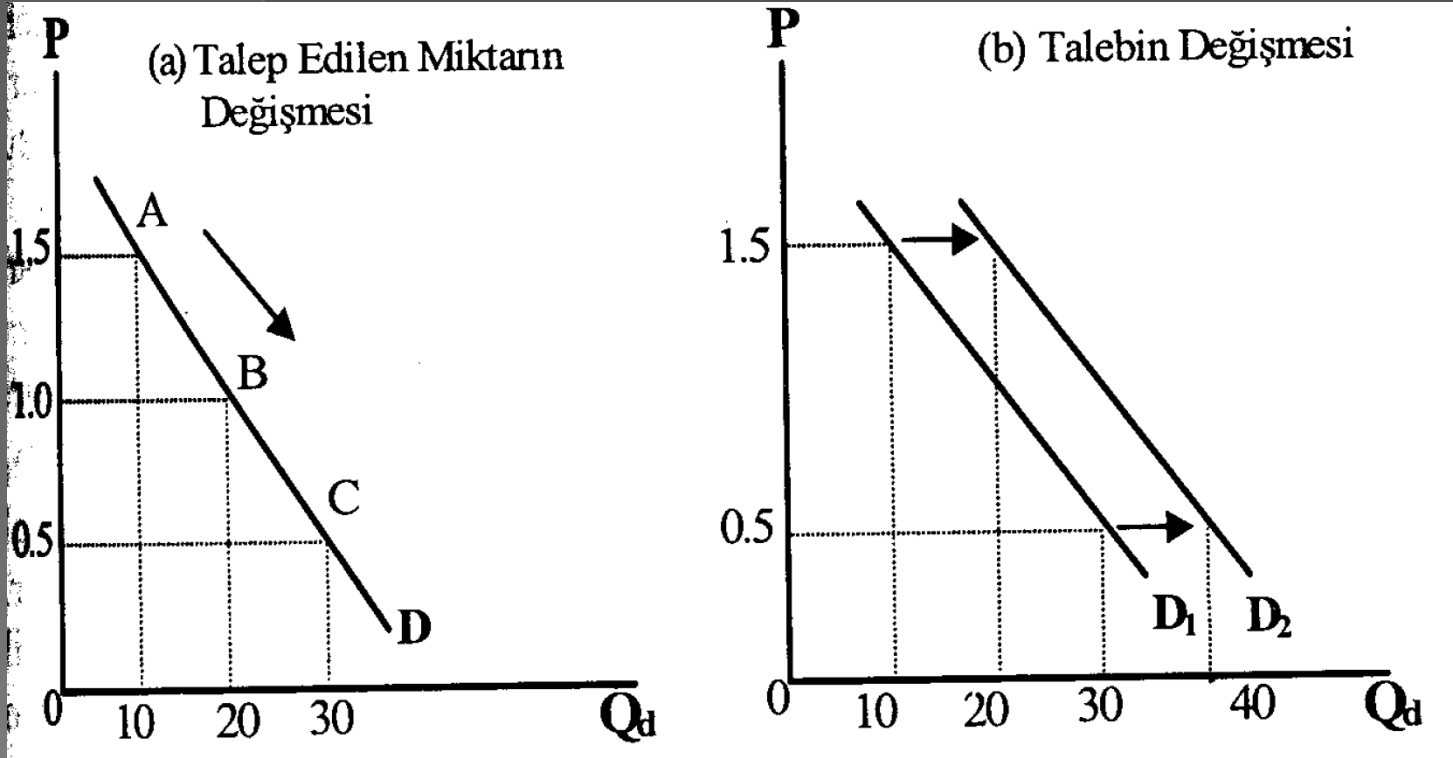
Piyasa Talep Eğrisi

- ◉ Negatif Eğimlidir.
- ◉ Ceteris Paribus (Diğer Şeyler Sabit İken);
  - > Malın Fiyatı $\downarrow \leftrightarrow \uparrow$ Talep (veya Tam Tersi)

Talep Edilen Miktarın ve Talebin Değişmesi

- Talep Edilen Miktarın Değişmesi;
  - > Talep Eğrisi Üzerinde Bir Noktadan Dięerine Geçilmesi.
  - > Nedeni Fiyattaki Değişme.
- Talebin Değişmesi;
  - > Talep Edilen Mal Miktarının Değişmesi Demek.
  - > Talep Eğrisinin Tüm Vücuduyla Kaymasıdır.
    - Dışa Kayma: Talebin Artması
    - İçe Kayma: Talebin Azalması

Talep Edilen Miktarın ve Talebin Değişmesi

Talebin Değişmesi Her Alternatif Fiyat Düzeyinde Talep Edilen Mal Miktarının Değişmesidir.

Talebin Değişmesi

● Talep Artışının Nedenleri;

> Malın Fiyatı Dışındaki Değişkenlerin Değişmesi

- Tüketicilerin Parasal Gelirlerinin Artması
- İkame Malın Fiyatının Yükselmesi
- Tamamlayıcı Malın Fiyatının Düşmesi
- Tüketici Zevk Ve Tercihlerinin Mal Lehine Değişmesi
- Tüketicinin Fiyat Düzeyinin Veya Gelirlerinin Yükselineceğini Beklemesi

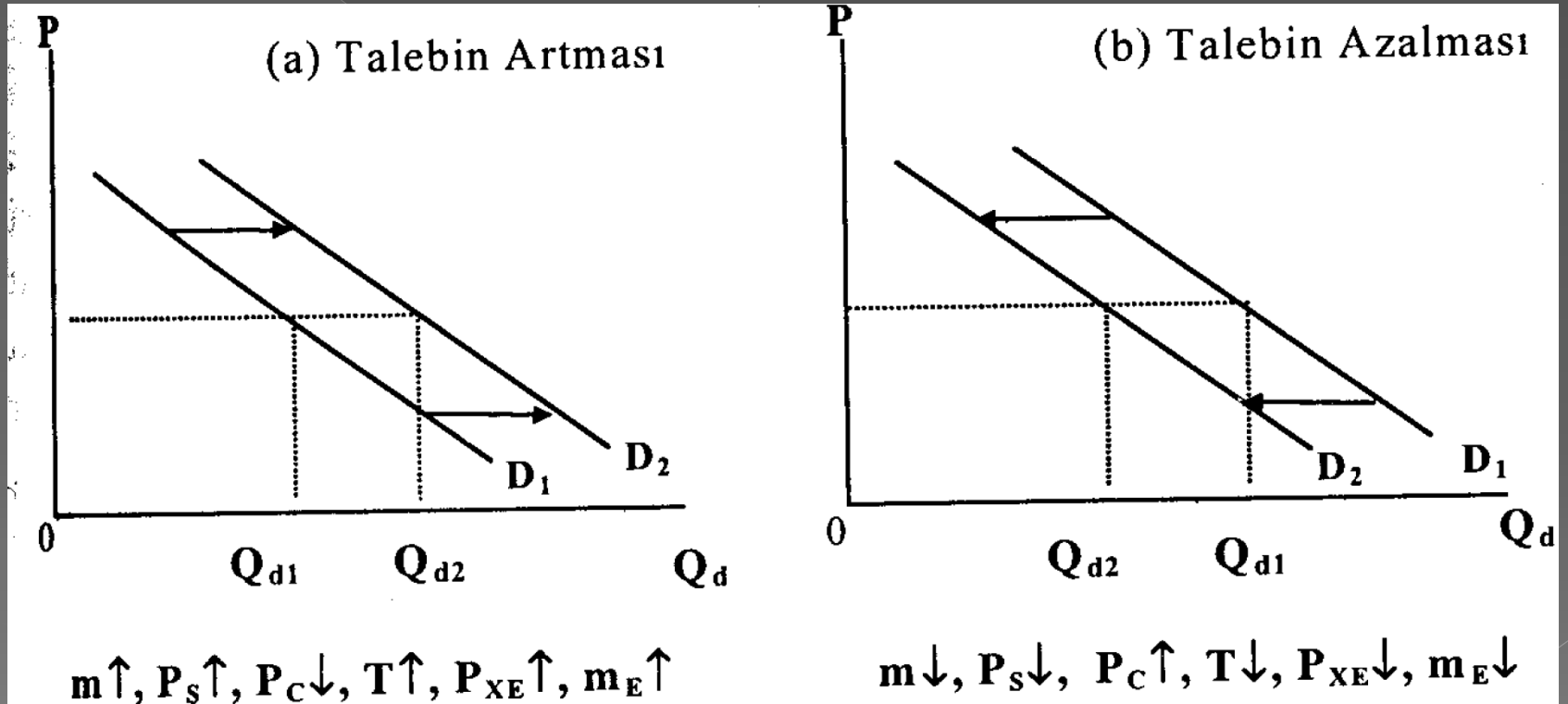
> Nüfusun Artmış Olması

● Talebin Azalmasının Nedenleri;

> Fiyat Dışı Değişkenlerin Tam Tersine Değişmesi

> Nüfusun Azalması.

Talebin Değişmesinin Nedenleri

Kaynaklar

- ◉ Erdal Ünsal (2010), İktisada Giriş, İmaj Yayınevi, Ankara.
- ◉ Nazım Kadri Ekinci (2010), Modern Mikro İktisat, Efil Yayınevi, Ankara.
- ◉ A. Koutsoyiannis (1997), Modern Mikro İktisat, Çev:Muzaffer Sarımeşeli, Gazi Kitabevi, Ankara.

Teşekkürler..